

ИЗЛАЗИ СУБОТОМ.

Цијена:

За ЦРНУ ГОРУ на годину 4
фор., на по године 2 фор.За АУСТРО-УГАРСКУ ВОС-
НУ и ХЕРЦЕГОВИНУ на год.
6 фор., на по год. 3 фор.За све остале земље годишње
20 фран. у злату, на по године
10 фран. у злату.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ.

Претплата плаћа се поштом
укупним износом непосредно админи-
страцији „Гласа Црногорца“ на
Цетиње, а коме је изручије, г.
Петру Рамановићу, к. п. аген-
ту у Катер. Доније се плаћа
урадишћу. Рукописи се не вра-
ћају.За огласе плаћа се: за сваку
ријеч или за број од пет цифа
ра по 2 новчића на први пут, а
за сваки даљи пут по 1 новчић.

ДВОРСKE И ДИПЛОМАТСКЕ ВИЈЕСТИ.

— Њ. Њ. В. В. Њаз Мирко и
Њагиња Наталија са Њазом Сте-
фаном сретно су се повратили из
иностраниства.

— У четвртак, 19 о. м., овдаш-
ње царско-отоманско посланство сла-
вило је дан ступања на пријесто Њ.
В. Султана Абдул-Хаида Његова
Преувисшеност Ахмед Февви-папа,
изванредни посланик и опуномоћени
министар Њ. В. Султана на нашем
двору, пријео је до подна честита-
ња у своме хотелу. У име Њ. Кр. В.
Њаза Господара честитао је г. бри-
гадир Митар Мартиновић, а од стране
Њазевске владе наш министар ино-
страних дјела г. вој. Гавро Вуковић,
Њег. Височанство Њаз Мирко лично
је ишао на честитање. Осим тога,
на честитање су ишли чланови
овдашњег дипломатског кора, наши
министри, великодостојници и велики
број чиновника и грађанства.

У вече био је у отоманском по-
сланству свечани објед, на коме је
присутствовао Њ. Кр. В. Њаз На-
следник, а иза обједна биле су соре
у раскошно осветљеној башти по-
слаштва.

Како за вријеме примача, тако
и за вријеме обједна и свечаности у
башти свирала је војна музика.

У свијема цамијама по унутраш-
њости држата су молебствија за
здравље и дуг живот Њ. В. Султана.

ЦЕТИЊЕ, 20 августа.

Стање на бојишту Далеког Истока.

Кишви период био је без сумње
парализирао у неколико акција ја-
панске војске око Љојанга. И ако
је трајало непрестано чаркање између
јапанских и руских предстаража и
извидница, опет је положај обадвије
војске остајао у главном исти. Ово
вријеме нерада није могло ни у
прилог Јапанцима, јер је војска феде-
рала Куропаткина добијала свакијем
даном нова појачања и свако дуже
одлагање иде Русима само у прилог.
Нема сумње да су Јапанци ово знали,
те су за вријеме овога паузирања
код Љојанга обратили сву своју
пажњу на Портартур, да би га што
прије заузели, те да би тијем ство-
рили могућност, да остатке од војске
генерала Ногу крену на сјевер и
тијем да појачају своју војску око
Љојанга, кад вријеме за борбу тамо
наступи. Но овај јапански план раз-
био се је до сад о чврсту вољу и
челично јунаштво браниоца Порт-
артура, који продужавају задржа-
вати свијет својим беспримјерним
отпором и одважношћу — сто хи-
љада јапанске војске приковано је
за бедеме Портартура и сви њени
јуриши разбијају се о челичну вољу
и јунаштво портартурске посаде и
ако се мора признати, да јапанска
војска јуриша тако одважно и ју-
начки, да та војска заиста заслужује
бољу судбину, него да својим лепи-
нама покрива пољане и испуњује
ровове око Портартура.

Што се тиче руске Мавџурске
војске, она је, судећи по депети фе-
дерала Куропаткина, коју је упутио
Цару приликом ређења руског Пре-
столонаследника, не само готова за
бој, него је сигурна и за побједу.

Старјешине војске јапанске, која
описиједна Портартур, како неке по-
тоње вијести јављају, ријешиле су,
да учине још један одесудан јуриш
на Портартур, па ако не успију,
онда да се ману јуришања и да воде
даље правилну опсаду града, не би-
ли га тијем путем у своје руке добили.

Код Љојанга ствари су се про-
мијениле — кишви период прошао
је, а настали су лијепо ведри дани,
који дају могућност, да се двије
војске, које стоје једна справ друге,
одесудно сукобе, и тај је сукоб, како
нам потоње депеше јављају већ от-
почео — сукоб у којем учествује са
обије стране ништа мање, него пола
милиона бораца. Прии гласови о томе
сукобу говоре, да је успјех на руској
страни и ако је штампа непријатељ-
ски према Русији расположенијех
држава још одавна стала тврдити,
да Русију очекују двије једновремене
катастрофе — пад Портартура и
пораз војске генерала Куропаткина.
У овоме тврђењу највише се је
истакла штампа енглеска, а нарочито
„Economist“ и „Daily News“. Први
од ова два листа претреса,
шта више, и све оне прилике и окол-
ности, које би имале настати за Ру-
сију последице тога њиме замишљенога
пораза, али је опет толико милостив,
те каже, да ће Јапан при закључку
мира бити толико благоразуман, да
неће представити Русији такве усло-
ве мира, који не би одговарали рус-
ком државном достојанству. И то је
лијепо од кога је. Али паметније би
ти листови учинили, да се умире и
да на миру саставе Русију, а да
запамте, да Русија на њихово писање
и похвале, које Јапанцима пјевају,
ни главе не окреће...

Састанак у Маријенбаду.

Почетком прошлога јула инже-
ски краљ Едуард стигао је ради
лијечења у Маријенбад.

Ова је већ друга његова посјета
Маријенбаду последице крунисања, иза
кога је по међународној етикецији
морао посјетити јевропске дворове.
У априлу 1903 год. он је с том
сврхом предузео морско путовање,
на коме је прву посјету учинио пор-
тугалском краљу до-Педру у Ли-
сабону. Одатле је мимошавши Шпа-
нију, отишао у Италију. Пошто је
у Квириналу посјетио италијанског
Краља, свечано је изашао у Вати-
кану и престаралог папу Лана XIII.
Иза благослова, што га је поглавар
протестантске Инглеске добио од ка-
толичког папе преосеиптеника, отпутовао
је у Париз и пошто је својом ода-
браном љубавношћу пленио држав-
нике и становништво Париза, које
је због Фашоде некако криво на
њего гледало, на му и демонстра-
ције спремао, сретно се је вратио у
Лондон не посјетивши ни поглавара
Хабзбуршке династије, ни свога ро-
ђака, њемачког цара Вилхелма II.

У јуну прошле године лекари
су претјасали краљу Едуарду, да
се лијечи у Маријенбаду и том
приликом није могао изјасни, да

не учини посјету аустријском цару
Францу Јосифу, те је једнога дана
отпутовао у Беч, гдје је у Шен-
бруну свечано дочекао био. Ова
његова посјета није обратила на себе
пажње политичког свијета, јер није
стјала у свези с током свјетске по-
литике. Више је пажње на себе обра-
тила обратна посјета цара Франца
Јосифа краљу Едуарду или, боље
рећи, привукла је на себе више
пажње та околност, што је цар Франц
Јосиф непрестано своју посјету одла-
гао и то без снакога видљивог раз-
лога.

Прва посјета цара Франца Јо-
сифа очекивала се је у новембру про-
шле године, и енглеска штампа при-
писивала је тој појети велики свјет-
ски значај. Но те посјете није било.
Иза овога та посјета је очекивана у
јуну ове године и већ је био издат
и церемонијал о начину дочека и
његовом пребивању у Букингамском
дворцу. Али је потпуно изненадно
објелодањено било писмо краља Еду-
арда, којим је он извјестио цара
Франца Јосифа, да због своје старо-
сти не предузима тако тешко пу-
товање и да ће краљ бити задово-
љан, ако му цар одврати посјету
у Маријенбаду, гдје ће краљ ове
године на лијечење доћи.

Тако је и било. При овоме са-
станку није био присутан ни један
министар, ни државни ни од стра-
не Инглеске, ни од стране Аустро-
Маџарске. Према овоме, ова би се по-
сјета имала одијети к онима по-
сјетама, које немају на најмањег ути-
цаја на међународне одношаје вели-
кајех јевропских држава.

Поред свега тога, један ди ин-
глеске и аустријске штампе узима
ону посјету као знак некаквих
„новијех комбинација у текућем
свјетском догађајима“, које комби-
нације као да би могле дати нов
правац рату на Далеком Истоку.
По себи се разумије, да су све ком-
бинације те штампе увијек непријате-
љски против Русије направене. Та
штампа једва чека ма и најмањи по-
вод, да би се само непријатељски
према Русији изјаснити могла, те и
овај састанак у Маријенбаду, који
не стоји ни у каквој вези с криви-
јем догађајима на пољима Манџурије,
узима као још један доказ „пораза
руске моћи“, који даје Инглеској мо-
гућност, да утврди свој утицај у Ази-
ји, како на морна, тако и на копну.

Поводом тога што се је течајем
прошле године Инглеска споразумје-
ла с Француском у питањима о
Средиземном мору, Мароку и Мисиру,
као и повodom посјете краља Еду-
арда у Кију, публицисти са Темзе
и Дунава изводе закључак о нека-
кој важной и новој мисији Инглеске
у очувању, споразумно с главнијим
јевропским државама и народима,
мира и свјетских трговачких интере-
са и то успркос Русији, која бајаги
тијем интересима на путу стоји.

По себи се разумије, пишу
„Московске Вједомости“, да такви
лажни закључци нијесу могли по-
нићи сами, него су морали бити од
некуд инспирисани, а инспирисани
су без сумње понјавише из Ингле-
ске, која је отворени непријатељ Ру-
сије и свега што је руско, што је
најочигледније доказала у овоме ра-
ту, старајући се на сваки могући
начин, да узбуди против Русије јавно

јевропско мишљење. То старање до-
вело их је и до тога, да и овај у
суштини невини састанак у Мари-
јенбаду истакну као пријетњу рус-
кој државној моћи; али нема сумње
да ће се томе закључку ругати сваки
онај, који има ма и најмање адроваго
смисла.

ПРОГРАМ КРУНИСАЊА КРАЉА ПЕТРА.

Као што је познато, крунисање Краља
Петра I. одређено је да буде у Биограду
8 септембра о. г., а миропомазање Кра-
љево одложено је за доцније. За свечаност
крунисања израђен је овај програм:

7 септембра.

У 5½ сати по подне пренос Краљев-
ских Знакова из Двора у Саборну Цркву.
Спровод Краљевских Знакова састав-
љају:

1. Један виши официр (редар свеча-
ности) на коњу;
2. Одред жандарма на коњима;
3. Кола г. управника града Биограда;
4. Кола г. Предсједника Биоградске
Општине и г. Предсједника Главног Од-
бора за припреме око Крунисања;
5. Два Краљева Гласника на коњима;
6. Вод Краљеве Коњичке Гарде;
7. Краљев Стијег (Краљева Застава),
који ће се осветити. Краљев Стијег носи на
коњу један официр из Краљеве Коњичке
Гарде, уз пратњу два коњичка официра;
8. Г. Предсједник Министарског Са-
вјета, који носи Круну, и г. Предсједник
Народне Скупштине, који носи Државни
Шар, у дворским колима;
9. Г. Министар војни са Скиптром и
г. Предсједник Државног Савета са Кра-
љевском Порфиром у другим дворским
колима.

Око ових кола јашу г. г. официри из
штаба г. Министра војног.

10. Вод Краљеве Коњичке Гарде.
Спровоод иде Краљ Милановом, Кнез
Михаиловом и Дубровачком улицом до Са-
борне Цркве.

НВ. Остала г. г. Министри отићи ће
раније у цркву, гдје ће сачекати долазак
спровода.

Пренос Краљевских Знакова огласиће
21 топовски пуцањ, а почасна чета, која
ће бити постројена пред црквом, са заста-
вом и музиком, одаваће почаст.

Њ. В. Г. Митрополит, са Њ. Прео-
свеиптеницима г. г. Епископима и свештен-
ством у свечаним одождима, дочекују Кра-
љевске Знаке пред уласком у Саборну
Цркву. Њ. В. Г. Митрополит прима Круну,
г. Епископ Шабачки Државни Шар, г.
Епископ Нишки Свјетлар, г. г. Епископи
Жички и Тимочки Краљевску Порфору, и
постављају иста одређена мјеста пред
олтаром.

Почасна стража заузима мјеста поред
Краљевских Знакова и Краљевског Стијега.
За тим почиње освешћење Краљевских
Знакова и Краљевског Стијега по црквеном
правилу.

Послије освешћења Краљевских Знако-
ва и Краљевског Стијега настаје бденије.

Освешћењу и бденију присуствују сви
позвани великодостојници и изасланици,
осим дипломатског кора.

По свршеном обреду освешћења Кра-
љевски Знаци остају у цркви до чана
Крунисања, а спровод, који је Краљевске
Знаке донио у цркву, враћа се са Краљев-
ским Стијегом истим редом и улицама у Двор.
Носилац Краљевског Стијега предаје Краљев
Стијег Првом Ађутанту Њ. В. Краља, који
га прима у присуству свега Дворског
особља, са почастима које су прописане за
војничке заставе. Први ађутант оставља
по том Краљев Стијег до Краљевског Пре-
стола.

Истог дана, у исто вријеме одслу-
жиће се у свима отачаственим црквама
вечерње и бденије.

8 септембра.

1.

У зору почетак свечаности огласиће
21 топовски пуцањ са биоградске тврђаве
и у свима мјестима у унутрашњости гдје
су гарнизони.

Размјештај трупа и програм војне параде на онај дан одредиће и објавиће г. Министар војни.

Имећу трупа, које буду правиле шпалир, биће поређани изасланици народа, корпорација, удружења и ђаци биоградских школа.

Спровод се креће из Двора у 8 сати овим редом:

1. Један виши официр (редар свечаности) на коњу;
2. Два Краљева Гласника на коњима;
3. Полускадрон коњице 4. пука;
4. Прва дворска кола: Г. Г. Гувернери Њ. Краљ. Височанства Престолонашљедника Ђорђа и Њ. Височанства Краљевина Александра;
5. Друга дворска кола: Г. Управник и г. Маршал Двора Њ. В. Краља;
6. Трећа дворска кола: Дворска Госпођа и Краљев секретар;
7. Вод Краљеве Коњичке Гарде;
8. Два пикира;
9. Њ. Краљ. Височанство Књагиња и Њ. Височанство Књаз Павле у парадним дворским колима са четири коња. По два ордонас официра јашу са сваке стране кола;

10. Вод Краљеве Коњичке Гарде;
11. Изасланици пукова из унутрашњости са заставима;
12. Херолд са Краљевим Грбом;
13. Херолд са Краљевим Стијегом;
14. Његово Величанство Краљ са Њ. К. Височанством Престолонашљедником Ђорђем и Њ. Височанством Краљевићем Александром на коњима, у пратњи Својих ађутаната и Главног Штаба;
15. Вод Краљеве Коњичке Гарде.

Спровод ће се кретати Теразијама, улицама: Коларчевом, поред Споменика, Чарапићевом, Краљевим Грбом, Узви Мирковом, поред Калимегана, Богојављеном до Саборне Цркве.

Дипломатски кор, Министри и сви позвани на свечаност треба да буду у цркви до 8 сати.

Његово Величанство Краља при уласку у цркву дочекује Њ. В. Г. Митрополит са Њ. Преосвештенствима г. г. Епископима и свештенством које ће служити.

Почасна чета пјешаке подофицирске школе, постројена пред црквом, са музиком Краљеве Пјешаке Гарде, одаваће почаст.

Полазак Његовог Величанства Краља из Двора огласиће 21 пуцањ са биоградске тврђаве.

II.

Обред Крунисања извршиће се по правилу Свете Православне Цркве.

Свечан чин Крунисања поздравље се 101 пуцањем са биоградске тврђаве. Први метак избаћиће се из оног Кара-Ђорђевог топа, из кога је Краљева Круна саливена.

Њ. В. Краљ по свршеном Крунисању, потписује Крунску Повељу, коју су претходно потписали Њ. В. Г. Митрополит, г. г. Предсједници Министарског Савјета и Народне Скупштине, Министри, Предсједник Државног Савјета и Предсједник Касационог Суда.

Крунску Повељу подноси на потпис Њ. В. Краљу г. Предсједник Министарског Савјета, а Њ. В. Краљ предаје Крунску Повељу г. Министру Просвјете, да је чува у Државном Архиву.

III.

По свршеном Крунисању (10¹/₂ сати) Њ. В. Краљ враћа се у Двор по истом церемонијалу улицама: Дубровачком, Кнез Михаиловом и Краљ Милановом.

За Њ. В. Краљем и Његовом свитом пропустиће се само кола чланова Дипломатског кора, г. г. Министара, чланова Државног Савјета, као и оних који имају да присуствују примању у Двору, а не учествују у свечаном спроводу Краљевских Знакова.

IV.

По одласку Њ. В. Краља у Двор објављује се спровод са Краљевским Знацима, и пролази истим улицама, којима је у повратку прошао и Њ. В. Краљ.

Спровод Краљевских Знакова састављају:

1. Један виши официр (редар свечаности) на коњу;
2. Одред жандарма на коњима;
3. Кола г. Управника Града Биограда;
4. Кола г. Предсједника Биоградске Општине и г. Предсједника Главног Одбора за припреме око Крунисања;
5. По један одред од сваког рода оружја, са музиком;
6. Доброволци из прошлих ратова са заставом;
7. Кола Њ. В. г. Митрополита;
8. Кола Њ. Преосвештенства г. г. Епископа;
9. Двоја дворска кола са Краљевским Знацима, које носе као и прошлог дана г. г. Предсједници Министарског Савјета и Народне Скупштине, г. Министар Војни и г. Предсједник Државног Савјета;
10. Почасна чета, пошто ода почаст;
11. Народни Посланици;
12. Академија Наука;
13. Чиновништво, које по утврђеном церемонијалу бави при свечаном примању у Двору о народним празницима и одборници Општине Града Биограда.

14. Наставници средњих и народних школа.

15. Изасланици народа, корпорација и удружења, а т. д. са заставима.

16. Представници страних Колонија

17. Један одред војске.

На цијелом пролазу спровода војска одаје почаст Краљевим Знацима.

V.

Одмах по доласку у Двор, Њ. В. Краљ прима честитања Дипломатског Кора у галери салону, у присуству Министра Иностр. Дјела и Своје свите.

VI.

Кад спровод са Краљевским Знацима буде стигао у Двор, музике ће се постројати у дворшћу: одреди војника, која су ескортирали спровод, одлазе одмах у своје команде.

Г. г. Министри, Њ. В. г. Митрополит, Њ. Преосвештенства г. г. Епископи, Народна Скупштина, Државни Савјет, г. г. Предсједници Касације, Главне Контроле, Академије Наука, Биоградске Општине и Ректор Велике Школе улазе у претону салу са носиоцима Краљевских Знакова и заузимају одређена им мјеста. Раније се у салу построје Херолди са Краљевим Стијегом и Краљевим Грбом, и заставници са заставима својих пукова из унутрашњости, који су послали своја изасланиства.

Његово Величанство Краљ улази са Својом узвишеном породицом и свитом и заузима мјесто на пријестолу. Носиоци Краљевских Знакова подносе Знаке Њ. В. Краљу. Њ. В. Краљ огрће се Порфиром уз припомаћ лица, која ће се нарочито одредити, меће Себи Круну на главу, узима Скиптар и Државни Шар и сиједи на Пријесту. Предсједник Народне Скупштине поздравља бесједом Њ. В. Краља, а затим настаје подворење присутних великодостојника.

Послије тога цио спровод дефиловаће пред Њ. В. Краљем по реду, у коме је и дошао.

Господа Министри именоване депутације и корпорације при њихову пролазу.

По свршетку дефиловања, Њ. В. Краљ скида са Себе Краљевске Знаке и предаје их нарочито одређеним лицима.

VII.

У вече освјетљење вароши и свечана представа у Народном Позоришту.

VIII.

Цијела ће земља учествовати у свечаностима Крунисања. У свима црквама тога дана држаће се богослужење.

Представници власти примаће честитања.

9. Септембра.

I.

Прије подне смотра трупа на Бањници. Нарочите трибуне биће подигнуте за позване госте.

II.

У вече у двору велика рецепција у 9¹/₂ сати.

РАТНЕ ВЈЕСТИ.

Руски Леониди.

Сплетско „Јединство“ доноси овај лијепи чланак:

Портартур одолијева. Послије шест мјесеци страховитога ратовања, нападан с мора и с копна, одсјечен од руске војске, без икакве везе са Русијом, сам се би остављен и изложен нападајима прекобројних непријатеља — он јуначки одолијева, на њему се још гордо вију руске заставе, о њ се развијају силе јапанске војске, као убуријаних валова о коју јаку хридину на морској пучини. Прије него ће му пресећи све комуникације, Стесел је добио од свога Цара задиш, кратки телеграм: „ве предајте се“, и Цар ће добити одговор: „ми се нијесмо предели“, па одоли, или подлегао Портартуру, јер је задња Стеселова прокламација војсци и одвише јасна, да се може вјеровати да ће у ономе часу, када би напослјетку Јапанци продрали, све у лагум, — и да ће Јапанци наћи саме љешине и рушевине. Она прокламација је и одвише јасна, да сваки руски војник остане на своме мјесту и да се не макне, а јасан је одговор Стесела на Микадову поруку, и ако је свак био на чисту, да ће му онако одговорити. Нити се предаје, нити пушта из града старце, жене и дјецу, а како у градовима опсеђеним ови највише и сметају, тиме потврђује се *дуг*, те влада у војсци и у грађанству. Или *одолиши*, или *сви изгинут*! одлука је портартурскога Леониде и његових Шпартанца, који су до сад одбили *пет* страшних, великих нападаја, изузав омање, и то по сузу, јер оне с мора и не бројимо.

Ово је шести мјесец, да су војници у Портартуру од првога дана борбе изложени. Дана и ноћу били су нападаји, и није било дана, да им танета не пролијећаху мимо и изнад главе, нити ноћи, да су је мирно пробдили сред ужасне рике топова. Шест мјесеца овакова живота, шест мјесеца да пушком лијегају и устају, па оне рабате око утврђивања, па ујерене да су одсјечени од главне војске — и да им друге нема, већ *живи или мртви*, удајући се само у своју снагу, и кога и чију

војску не би изморило?! А ипак руска војска у Портартуру свјеза и чила стоји на бранику, ипак јапанофилски листови, који су му проричали пад као од шале, тјеше се надам, да ће му повестати хране и муниције, па да ће се предати. Али руски извори гуде другачије, да у њему има и тајна и заире, а Стеселова прокламација искључује предају; па не рече ли Цар: *не предајте се?!*

Историја не памти оваке обране града опкољена, а са данашњим средствима јуришања, док историја има пуно примјера о предајама. На пошљетку и у Мецу, и у Седану полагало се оружје, а из Плевне је учињен задњи покушај, да турска војска продре кроз руску. Портартур ће славом надмашити Севастопол и у историји ће послати Леониде бити прво мјесто Стеселу!

Тешко је проричати коначан успјех битка око Портартура; тешко је рећи, да хоће, али је тешко тврдити да неће одољети Јунаштво је руско неизмјерно, али су и Руси *људи* од меса и кости; а увијек у борби, дању и ноћу без мира, без починка, увијек у рату, то је отпор надчовјечни. Одрже ли се, у ратној историји свију народа и времена Портартур ће најсјајније блистати; прене ли све у лагум, рускоме јунаштву дивљеће се вишекови.

Русија је више пута задивила свијет дјелима своје дјете, задивљује га и сада са својим Шпартанцима око Стесела, поново Леониде

Одликовани јунаци порт-артурски.

У атак пријавио за јуначко држање у обрани Порт-Артурса руски Цар Никола подијелио је генералу Стеселу, заповједнику портартурске војске, крст св. Ђорђа 3 реда; генералу Смирнову, заповједнику тврђаве Порт-Артурса и генералу Бјелом, заповједнику тврђаве артаљерије у Порт-Артурсу Станиславов орден 1 реда с мачевима; генералу Кондратенку, заповједнику 7 источно-сибирске стрјељачке дивизије у Порт-Артурсу орден Св. Владимира 3 реда с мачевима; генералу Рознатовском, шефу штаба генерала Стесела, златну почасну сабљу с натписом „за храброст“.

Осим тога је Царевим указом одређено, да се свим војничким чиновима, који су сад у Порт-Артурсу, урачуна сваки мјесец ту проведен, почињу од 1 маја о. г., за једну годину војничке службе.

Губитци у ратовима.

Рат што га Русија води на Далеком Истоку са Јапаном, по својој крвавости, куд и камо је блажији, по и један рат до сада. Док је проценат жртава и губитака при ранијим ратовима достигао до 40%, онај рат — изузимајући јапанско безумно јуришање на Портартур, које их стаје огромних жртава — не премаша ни 10%. Ни нове гранате, ни мине, ни лидит, ни динамит, ни савршенство оружја нијесу у стању да достигну по њиховој крвавости раније ратове и окршаје.

Историја и статистика доказују несумњивим фактима, да су ранији ратови односила много више жртава и да је много више крви пролијено, но што се данас лије.

Зна се да је у средњем вијеку владала ратна девиза „до посљедњег човјека“. Побједилац је противника свога савршено уништио. Ко је побеђен, тај је жртва побједоцева. Он нема другог изласка, осим смрти.

Ваља се само сјетити рата т. зв. бјеле и црвене руже, на Тевтонском пољу, у Јоркширу, гдје је непријатељ погубио до 40.000 људи.

Историја савременог ратовања отпочиње од времена шведскога краља Карла XII. Године 1700 је успио шведски краљ, да са својом незнатном војском побједи многобројнију и надмоћнију руску војску. Од 80.000 војника, рањено и погинуло било је 18.000, а то је 23 од сто. Тада је 30.000 људи заробљено; тако је на 10.000 Шведа, готово на свакога дошло по два убијена или рањена од непријатељске стране и по три заробљеника.

За вријеме седмогодишње војне пето су се тако водиле крваве борбе. Код Царндорфа је 30.000 Пруса напало на 50.000 Руса. Укупни ратни губитци били су 33.000 људи. То је 40 од сто. Исто је тако била крвава битка, када су енглеска првени уланери 17 јула 1775 год. напали Bunkers Hill. Од три хиљаде људи, који су јуришали, 1000 је оставило своје кости на бојном пољу, а то је 33¹/₂ процената.

Најсјајније и најкрвавије батке биле су већене за вријеме Наполеонових ратова. Код Аркоме у борби са Аустријанцима од 60.000 бораца пало је 25.000, а то је више од једне трећине.

У борбама код Цилоа, Фридланда и Бородине општи губитци били су 45.000, 35.000 и 80.000 људи — то је чинило једну трећину опште војне снаге. У међународној битци код Лајпцига тукло се пола милиона људи, а губитака је било до сто хиљада, а то чини 20 процената.

Најкрвавије борбе, које су икада вођене, то су борбе код Албурса у јужној Шпанији, гдје се је 1811 године британска армија, потпомогнута од стране шпанске војске, тукла са 23 хиљаде француских ветерана, које је предводио маршал Султ. На тиме ратном бријегу, гдје је био окршај,

остало је преко 12 хиљада људских љева, а то чини нешто јаче од четрдесет процената.

За вријеме грађанскога рата у Америци, број људских жртава био је много већи, него што је данас у најкрвавијој борби. Може се према податцима констатovati, да је проценат погинулих достигао од 24 до 30 процената.

У прво вријеме мислило се, да је ново оружје, које су Пруси завели 1866 године, проплого вијека највише таманило људске животе и да су талашњи губитци пруских непријатеља надмашили све дотадашње губитке. Па ипак и најтежи губитци нијесу тако страшни према губитцима у ранијим биткама. Да поменемо крваву борбу код Кенигреца, у којој је учествовало равно пола милиона бораца и тада је било убијено 27 хиљада људи за вријеме борбе, која је трајала пуних десет сати. А то чини свега 8 процената.

За вријеме француско-пруског рата најжупорнија и најкрвавија борба била је код Меца 14, 16 и 18 августа. У борби је учествовало 400 хиљада бораца и од њих је положило свој живот за отаџбину равно 80 хиљада, а то је опет не више него 20 процената.

Па и у транвалском рату, који је уништио републику Трансвал, број жртава на бојном пољу не прелази преко 20 процената.

Из свега овога види се, да одсудан рат између Руса и Јапанаца још није био, јер је проценат жртава са руске и јапанске стране — не узимајући свјде у обзир јапанске губитке око Портартура — незнатан. Али има изгледа, да ће се ускоро и тај проценат ратних губитака попети, јер, како се чини, овијех дана отпочела је одлучна борба око Лјаоанга.

Књижевност, умјетност и просвјета.

(Нова српска слика из народног живота). Сваки пријатељ умјетности, а особито сваки Србин немоће ће се обрадовати овој новој слици, која је и по ствари и по осјећају онога, који ју је готовио, пртана из српског народног живота. Ту нову слику изготвила је по својој замисли српска вјештакиња гђа В. Вукановићка, супруга српског сликара и професора у Биограду Риста Вукановића и ученица професора Дефрегра из Минхена, а умовио ју је својим трошком г. Петар Николић. Овај њен посао је жанр слика, узета из свете а старе установе српског народа, из породичног *савј* или *Крсног имена*, к је води своје поријекло још из прастарог предхришћанског времена.

Слика нам приказује сеоску српску кућу, која Славу слави. На столу су свечарски колач, свијећа воштаница, вино. На зиду испод свечарске иконе гори кандило. У собу улази Србин, да честита свечарство свом брату и пријатељу, те га често чујете како подвикнује: „Добар дан! Срећна ти слава! На добро ти дошла!“ На другој страни су гости, који су још прије дошли. Њерка домаћинова у лијепој руку, права српска слика, која је вриједна да послужи српској кичици, двори госпођу, која је баш у тај мах дошла на честитку, по српском обичају слатким и бистром водом. Мало даље од њих поднимпо се момак на руку и слатко се разговара с дјевојчетом, што га у сусрету дочекује. Укратко, група је у својим главним дјеловима потпуно и складно смјештена и све је ту прибрано, што спада у славу Крсног имена. Чак је и пламичак свечарске свијеће отпирен, те се угнуо нешто на другу страну, кад гост живо уђе на врата. А свечарева ђерка, у сликовитој народној ношњи, гдје се особито чиста и бијела кошуља од народна платна одваја, одговара простотом лица и ношње свечарској свечаности и обичају народном. Поред тога је бја и свјетлост слике, као и све остало природно удешено.

Слика је широка без оквира 68 цм, а висока 50 цм. Оквир је лијепо позлаћен и шири 12 цм. Цијена је слице 20 круна.

Оригинал ове слике био је изложен у чувеној стакленој палати (Glasirast) у Минхену, у коју се слике примају само од знаменитијих умјетника, и нашла је ту добра и похвална одваја.

Искрено честитамо и вјештакињи г. В. Вукановићки и г. закладнику Петру Николићу, што дадоше згоду народу српском, да одаје своје куће украси оваквим сликама.

— (+ Професор Петар Марковић) Мртво тијело овог несретног младог професора новосадске српске гимназије изађено је прошлог уторника из Дунава код Ср. Карловаца и сахрањено је на карловачком гробљу.

О ономе, што је претхидило трагичној смрти професора Марковића, зна се данас ово: Професор Марковић, који имађаше професорски испит са загребачког свеучилишта, био је позван од мађарске владе, да као новосадски професор, тај испит мора подложити и на мађарском језику. Покојник, који дотле није знао ни ријечи мађарски, даде се на учење мађарског језика свом савом своје необичне

вредило. те је тога ради ишао о шкод-ским одморима у разне мађарске вароши, да учи мађарски. И гвозденом вољом и учешћем постигао је толико, да је могао на мађарском језику писати писма и прилично говорити, али то још бјеше мало, да би могао мађарски студирати апстрактне филозофске студије и на том језику по-ложити строги професорски испит. То га је, спремама, доводило до очајања, па како је у то вриједно радио и на својој струци, није чудо што је његов живичани систем у и онако слабом организму попустио, те његов тако бистри ум помрча!...

Српство у њем губи једног напред-но даровитог, вриједног и честитог сина, који је својим историјским радовима, на-рочито у „Летопису“ Матице Српске, сте-као себи лијепо име у српским научним круговима.

Измученом покојнику била лака пр-ва земља, а његовој племенитој српској души нека је вјечити покој!

(Српска народна библиотека у Ко-тору.) Почетком ове године основала је српска каторска омладина „Српску народ-ну библиотеку“, чија је правила далма-тинског намјесништво већ одобрило. Оваква је библиотека била по мјесту и околини од првије потребе, пошто ће она својим остварењем подићи и проширити на-родно образовање у Б.ци. „С. Н. Библио-тека“ биће за Боку водиља боље будућ-ности. Она ће наш народ довести до пот-пуно своје свијести: приређивајући јавна предавања и јавне курсеве; приређивајући забаве, које ће у народу побуђивати пле-мените осјећаје за све оно што је лијепо и корисно; приређивајући излете, те тиме народ упознавати с природним љепотом. „С. Н. Библиотека“ имаће своје почасне чланове, које ће именовати главна скуп-штина на приједлог управе; добротворе, који друштву завјештају барем 200 кр.; осниваче, који на једном даду 20 кр., а унапријед плаћају одређену чланарину; редовне чланове, који ће плаћати мјесечно по 20 пара.

Заузимањем управе досле приложише библиотеци: Високопреосвештени Герасим Епископ Петровић 200 кр., чим је по-стао добротвором, као и пречасни Макарије протјакон Милановић, који је приложио своју библиотеку од преко 400 комада књига; г. Максим Сарделић неколико књига; Матица Српска 70 комада књига за народ; Српска Краљевска Академија дала је своја издања у пола цијене, а неке књиге даровала; Српска Књижевна Задру-га даровала је неколико своја кола.

Нек је на аманет сваком брату Ср-бину и Српкињи ова племенита патри-отска установа, а вриједној српској омла-дини желимо у отпочетом раду најбољег успјеха.

ДОМАЋЕ ВЈЕСТИ

Цетиње, 20 августа.

(Народна свечаност у Ждробани-ку.) Као обично сваке године, тако и ове, одржана је на Велики Госпођин дан народ-на свечаност у манастиру Ждробанику.

Народ је почео долазити још у очи саме свечаности, па је продужавао дола-зити и сјутрадан све до 9. сати из јутра.

Рано из јутра отпочела се јутрења, а наа не настављена је св. литургија, којој је присуствовало мноштво побожних по-клоника и племенских главара.

На 10. сати прије подне отпочела су кола, пјевање и народно весеље, које је трајало цео дан и до касно доба ноћи.

За трајања светковине владао је нај-бољи ред и расположење у народу, а било би бес сумње још више расположење, да народ није забринут због овогодишње суше, која му је већину љетине сатрла, а пи-тома Бјелопавлићска долина би јаче пје-ском одлијегала, не само у празничне, него и у обичне радне дане, као што то увијек бива, кад народ види, да му уложени труд не пропада.

(Црква у Сињавини.) Бјелопавли-ћи, који љети надижу са стадом у Си-њавини, а више пута и зими ту остају, подигоше доброволним прилозима овдје храм св. Василија Острошког Чудотворца, који је освешћен 18. јула т. г. Благо-словом Његовог Висок преосвештенства Митрополита г. Митрофана чин освешћења извршио је г. прото В. Ђисковић са све-шћеницима Јованом Велашевићем и Срда-ном Поповићем. По освешћењу приступило се врло богатој трезни, на којој је поред осталог јела и разноврсног пића било 50 печених овнова, а трезни је присуство-вао преко 1000 особа Бјелопавлића и приличан број гостију са стране. На тр-езни су прочитане депеше Њ. Кр. Висо-чанства Господара и Њ. Високопреосве-штенства Митрополита г. Митрофана. При-обједу је узитељ г. Ђошко Велашевић први подигао здравцу за здравље Њ. Кр. В. Господара и Његовог Узвишеног Духа. Присутни народ одазвао се бурним клицањем: „Живио Господар!“ За свијем је настало народно весеље, које је трајало

читав дан. Овај лијепо примјер побожно-сти, братске саге и љубави побуђује нас да узвекнемо: Живјели побожни приложни-ци светог храма! Б. М.

Пишу нам из Црмнице

У недјељу, 1. августа т. г., преминуо је и сјутрадан, 2. августа, сахрањен у под-горском гробљу Павић Перов Страхиња, један од ријетких старих јунака и заслуж-них људи. Покојник је дочекао дубоку старост од 80 година, и у том дугом низу година покојни је Павић био узор поште-ња, јунаштва, љубави и душевности према својој браћи и сваком кога је познавао. Покојника је дивно окарактерисао говор-ник, кад је над гробом његовим, а пред сто-тинама Црмничана и народа из оближњих нахија, наговорио, да је пок. Павић увијек био „међу примама на толика бојна поља и међдана, да је стизао на сваку братску потребу, те да му је мјесто било међу првацима и јунацима, на тврде шанце и са исуханим ножем у рукама, китећи своју смирјелу главу храброшћу и јунашвом“. На ове ријечи говорничко, пуне захвалности према врлом покојнику, сви су старији људи, ратни другови покојникови, значајно узвикнуло, да је пок. Павићу још мало рекао.

Покојни Павић не састаља иза себе мушког порода, и његови се братственици захваљују и овим путем многобројном при-сутном народу за учешће, налагајући у томе утјеке за изгубљеним покојником.

Мир пепелу пок. Павића и покој му души!

Телеграми Бечког „Кор. Биро-а“ и руске „Трговачко-Телеграфске Агенције“.

Рат између Русије и Јапана.

ПЕТРОГРАД, 14 авг. — (Рус-ка Тел. Агенција). Генерал Сахаров јавља 13 о. м.: Данас у јутро пре-дувео је непријатељ офанзиву дуж цијелог фронта манџурске војске. Ја-панци су у почетку увели на лије-вом сном крилу жељезничку пругу према Хенгванцу, Толунчаку и Ганциуанцу, те су потиснули на-ше предстраже. Око подне престала је јапанска офанзива на овој линији. Рано у јутро концентрисао је не-пријатељ топовску ватру против наших одјељења код Аншауана пред лијевином крилом. Наше пред-страже су се повукле натраг. Офан-зива Јапанаца није била на том мјесту жестока. Наши губитци изно-се на јужном фронту око 150 војника.

Око 5½ сати из јутра отпочела је топовска ватра у југоисточном правцу, а мало после пуштана ватра на читавом југоисточном фрон-ту. Непријатељска је пјешадија на-валила на десно крило наше пози-ције. Посљедња навала јапанских батаљона на наше десно крило суз-бијена је око 7 сати у јутро. У 11 сати су наши топови ућуткали не-пријатељску батерију од 24 топа код Тунсинпу. Момчад те батерије разбјегла се је. Јапанцима није пошло за руком поново поставити топове.

У 1 сат после подне предувео је непријатељ офанзиву против Кон-финца, а велика јапанска сила опа-жена је око Лаудинтана. Сви су непријатељски напади одбијени. На-ше чете пријаше на офанзиву и потиснуше непријатеља према доли-ни Накхи-хоу. Ми смо имали 300 што мртвих, што рањених.

На источној страни отпочели су Јапанци офанзиву рано наутра. Наше су се чете повукле до главне своје позиције. Битка је била врло сабиљна, те је дошло до боја на бијеве. Ми смо изгубили око 1000 људи и нијесмо имали времена, да се извјестимо о току и поједино-стима даље битке. Око подна почела је падати обилата киша у Љаојангу и околини. Вода расту.

ПЕТРОГРАД, 14 авг. — (Рус-ка Тел. Агенција). Генерал Сахаров јавља 14 о. м.: Јуче су се наше предстраже повукле натраг на утвр-ђене позиције код Аншауана. Не-пријатељ је из топова пуцао с раз-них тачака на наше позиције. Наша артиљерија пуцала је онамо, гдје су

се појавиле непријатељске колоне и гдје је непријатељ намјеравао подићи шанце. У 9 сати прекинута је ватра на обје стране. Најжешћу битку имало је наше лијево крило. Укупно смо изгубили 200 људи. Кад се је ноћ стала спуштати, повукле су се наше предстраже натраг. У нападу је учествовао 5 непријатељских ди-визија.

На југоисточном фронту суз-биле су наше чете непријатељски напад. Наше десно крило потиснуло је Јапанаце на Тунсинпу и Тасин-туну, при чему смо изгубили око 400 војника.

На источном фронту имали смо 13. о. м. да издржимо жесток бој са великом силом непријатеља. Пјеша-дија на нашем десном крилу, потпо-могнута од артиљерије, одупрла се је код Чеху и Анпинлина жестоко непријатељским нападима. Бројно надмоћнији непријатељ навалио је ноћу; дошло је готово до шака, у-шљед чега су многи официри револ-вером или сабљом рањени или убо-дени. После јута боја повукле су се наше чете натраг на главне наше позиције. На десном крилу бранила је Тамбовска регимента позицију код Чеху од 1 сата по поноћи до 4 сата после подне. Регимента је одбила све непријатељске нападе, а четири пута је и сама наваљивала. Пуковник Клембовски рањен је у боју. Најпо-слије је регимента умукла ушљед жестоке ватре непријатељске бате-рије, која је била постављена код Каотлу. Умак је извршен у добром реду. Шест топова је остало на мје-сту, али су они прије оштећени. Губитци јапански морали су бити знатни. Један рањени јапански оф-цир, којег смо ми заробили и пре-вили, ударио је у часу, кад га нико није знао, главом о крш и сломио главу. Наше чете одузеле су Јапан-цима мноштво пушака. Наши гу-битци на источном фронту нијесу још одређени, али по свој прилици износе број мртвих и рањених 1500. Чета су извршено расположене. Оне успреже јакој киши изводе тачно сва кретања у ноћи.

14 о. м. није непријатељ преду-зимао никакву одлучају офанзиву на цијелом фронту; наше чете повукле су се постепено на своје позиције. У 2 сата после подне почео се не-пријатељски напад на Тунсин.

ТОКИЈО, 16 августа. — Из Портартура и Љаојанга нема ника-ких сигурних вјестега. Јапанци хтје-ли су више пута да заузму тврђаву Итпан, али су сваки пут одбијени били.

ГИБРАЛТАР, 16 августа. — Американска крстарица „Балтимор“ добила је наредбу, да отплови у китајске воде.

МУКДЕН, 16 августа. — Сани-тетски воз са 120 војника и 5 офи-цира, који су били рањени 12 о. м. око Љаојанга, прошао је данас онуда.

Рањеници причају, да бој траје тамо непрекидно три дана. Код Анпинга су двије јапанске батерије потпуно рашићане.

ПЕТРОГРАД, 17 августа. — Цар је стигао у Новочеркасск, гдје је прегледао четврту дивизију Дон-ских казака, који иду на бојиште. Нова појачања стижу сваки дан у Мукден.

ПЕТРОГРАД, 17 августа. — (Званично). Јапанци су продужили и 15 августа офанзиву између Ан-шауана и Лаудинсана. При борби појединих руских чета у одступању погинули су генерал Рутковски и потпуковник Рабен. Број војника онс-способљених за даљу борбу још није утврђен. Губитци непријатељски врло су знатни. На осталим линијама вла-да потпун мир.

МУКДЕН, 17 августа. — Руска телеграфска агенција јавља: Јапанци су 13 о. м. напали центар и лијево крило руских позиција у нади, да Русе нађу неспремне. Колоне непри-јатељске су се кретале напријед не

пуцајући, па су извршили напад ба-јонетима, али су претрпјели грдних губитака. 149 пук Сарајски опери-сао је са великим успјехом, који је непримјетно ваобипшао с батеријама крајње десно крило непријатељско и извршио напад с леђа у тренутку, кад се је непријатељ спремао, да ва-обиђе руско лијево крило. Јапанци су гинули у колонама. Многи су се сами убили, да не би запади у роп-ство.

КЕЛН, 17 августа. — „Келнске Новине“ јављају из Петрограда, да је ескадра балтичка под управом Рождественског изашла на море 12. авг. како се чује, за десет дана.

КРОНШТАТ, 18 августа. — Балтичка ескадра повратила се у пристав.

ПЕТРОГРАД, 18 августа. — (Руска тел. агенција) Сахаров јавља 16 о. м. Данас после подне отворио је непријатељ жестоку топовску ватру са висока, јужно од Ванбатаи, 12 врта од Љаојанга, против наших позиција, која је трајала до 7 сати у вече. На десном крилу наше јужне војске оперисало је једно коњаничко одјељење, које је 15 о. м. зауставило напредовање непријатељске колоне, која је хтјела да заобиђе наше десно крило. Ово одјељење имало се борити у врло тешким мјесним приликама и морало се кретати кроз читав лави-ринт кланаца, на путонима од кише поквареним, у земљишту које је об-расло травом вишом од човјека и по-уским стазама.

У ноћи од 17 августа намјестио је непријатељ многобројне топове против наших позиција и нападе наше предње страже. Око 5 сати вијутра почео је жесток топовски бој. Око 9 сати прије подне утврдили смо, да је главни напад Јапанаца управљен против нашег средишта. Заповједник батерије потпуковник Покатилов убијен је. Јапанци упор-но нападају на наше средиште и у 9 сати прије подне наоде се у непо-средној близини наших предстража.

ПЕТРОГРАД, 19 августа. — Сахаров јавља 17 о. м.: Жесток на-пад Јапанаца против наших предњих позиција код Љаојанга трајао је од 5 сати наутра до 9 у вече и био је особито управљен против нашег сре-дишта и десног крила. Многобројни напади одбијени су, а на цијелом фронту учињени су противнапади. Многе позиције, заузеле од неприја-теља за вријеме боја, који је дошао до бајонета, опет смо ми натраг осво-јили у жестокој борби. Наша арти-љерија с великим се успјехом натје-цала с непријатељском. Велика не-пријатељска сила, која је хтјела на 4 сата по подне да заобиђе наше десно крило, била је одбијена. Наши губитци износе око 3000 људи, а губитци непријатељски веома су знатни.

ПЕТРОГРАД, 19 авг. — „Тел-биро“ јавља из Мукдена 18 о. м.: Синоћ је прошао онуда жељезнички воз са више од 200 заробљених Ја-панаца у битци код Љаојанга од 17 о. м. Други воз очекује се. Го-вори се, да су Јапанци више пута покушали напад с бајонетима, али да су сваки пут на цијелом фронту одбијени. Непријатељ је имао вели-ке губитке и оставио је више од 40 топова. Борба се продужује, а у ној учествује више од пола милиона људи.

ТОКИЈО, 20 авг. — „Рајтер“ јавља, да је лијево крило руско и њи-хово средиште почело по подне узми-цати са својих позиција јужно од Љаојанга, а Јапанци да их прогоне.

ПЕТРОГРАД, 20 авг. — (Рус-ка Тел. Агенција). Сахаров јавља 19 авг.: данас је један дјо Куроки-јеве војске пријешао на десну обалу ријеке Таутсико код мјеста Сакан и Канкватуна. Јапанци напредоваше пут запада.

18 о. м. био је жестоки бој на предњим позицијама; ми смо издр-

жали све наше позиваје; особито је упоран бој морало издржати одјељење генерала Кондратовића. Јапанци су обасипали нашу војску огромном количином метака и прапнела, али успркос свега тога, војска је задржала позиваје. Непријатељ је више пута јуришао и на јуриш ухватио неке од предњих наших позиваја, које смо опет освојили после битке на бајонете. Губитци су непријатељски огромни, тако да су се пред неким позивајама ископани сведци напунили њиховим лешевима. Наши су губитци такође знатни; рањен је генерал Мрововски, а повраћен генерал Штакелберг, који је ипак остао у редовима. Узели смо мноштво јапанског оружја.

МУКДЕН, 21 авг. — „Рајтер“ јавља, да је саобраћај жељезнички са Ђаоџангом прекинут, а путеви су јако покварени.

ЦАРИГРАД, 17 авг. — Бивши султан Мурат умро је јуче.

АТИНА, 18 авг. — Књаз Ђорђе грчки отпутовао је данас у Копенхаген, одакле ће посетити Петроград, Париз, Лондон и Рим и издати великим питањем кретоко са изјавом, да није вољан више примити се комесарства, но да се призна уједињење Крита с Грчком, као што је то недавно закључила критска народна скупштина.

Школски оглас.

Предавања у К. Ц. Државној Гимназији на Цетињу почињу идуће 1904—5 шк. године 1. септембра.

Уписивање ученика, како у први, тако и у остале разреде, бива у канцеларији гимназијске Управе 27, 28, 29, 30 и 31 августа од 9—12 сати прије подне, а послје подне, у исте дане, — пријамни и поправни испити.

У први разред Гимназије примају се они ученици, којима није мање од 10, ни више од 13 година, који су свршили четврти разред основне школе најмање с *vrlo добрим* успјехом, а уз то који издрже и пријамни испит из вјеронауке, српског језика и математике у обиму програма, прописаног за основне школе.

Сваки ученик дужан је донијети крптоницу и школско свједочанство; без тога се не може ниједан уписати.

Ученици се при уписивању морају пријавити лично, — преко другог нико се уписати не може.

Послије одређеног за уписивање времена неће се нико примити.

Сваки нови ученик, који буде примљен, треба да плати 4 круне уписнине, а ученици старијих разреда поред 4 круне уписнине треба да плате још 1 круну сувешка.

Цетиње, 30 јула 1904. г.

Управа Гимназије.

ОБЈАВА.

Искантирање руја Катунско-Ријечке, Зетско-Брдске и Приморско-Црмичке области, у присуству владиног повјереника, било је 6. овог мјесеца у Подгорици.

Као закупник овогодашњег руја у поменути областима остао је г. Анђел Нупш Кола, као овај који је понудио највећу цијену, по коју ће руј куповати.

Закупник г. Анђел Нупш Кола почевши од 1. септембра ове године па све до 1. марта 1905. године примаће и одмах плаћати руј сваког дана осим неђеље у својим магацинима у Подгорици, на Ријеци сриједом, четвртом, петком и суботом, а сваког понедељника и уторника у Селанима.

Закупник, пошто се руј извјери на децималу, плаћаће за свако 30 кила руја круна 2. и 40 хелера.

Народ у реченим областима продаваће руј само закупнику г. Анђелу Нупш Коли, а ако се ко ухвати, да га је другоме продао, издежна власт наплатаће закупнику од продаваоца онолико колико продата количина руја износи по утврђеној цијени.

Руј мора бити добро зелен, просијан на обично до сад употребљена сита и чист без икакве смјесе (горе, земље, и без клица) а препоручује се народу, да га не доноси у кишљиве дане на продају у горесказане магацине.

Продаваоц је дужан плаћати мјерачину општинску, а гдје је нема плаћаће по 4 хелера на бreme (око 30 кила).

Руј, који не би био зелен, просијан и чист закупник га може одбити, а продаваоц не смије га никоме продавати до 1. марта 1905. г.

У случају неспоразума о каквоћи руја продаваоц и закупник имовоћаће своје пуномоћнике, који, ако се не сложе, подносе ствар на ријешење државном чиновнику, који је одређен као вјештак за таква испитивања.

ПБр. 3925. Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дјела, 19. августа 1904. г., на Цетиње.

1—3

ОБЈАВА.

Ставља се поморцима на знање, да је оштећени фењер на пунти „Мендер“ поправљен и постављен на своје мјесто.

ПБр. 3930. Из Канцеларије Министарства Унутрашњих Дјела, 19. августа 1904 год., на Цетиње.

1—1

ОБЈАВА.

У неђељу, 5. Септембра т. г., а у присуству нарочитог изасланика Министарства Војног, давати ће се у команди II. баталиона Стојеће Војске у Подгорици на јавној лицијацији контрати: хљеба, меса, ориза, паште, кафе, цукра, масти, пасуља, уља слатног, дрва, вина, фуражи (зоби, сјемена, сламе за простиру) и т. д. у оноликој количини колико буде потребито за овај баталион у течају од 1. Јануара до 31. Децембра идуће 1905 год.

Месо, хљеб, дрва вино и фураж лицијираће се свако посебно, а све остало у једној групи.

Подузимањима меса и хљеба тржи се кауција по од двије стотине наполеона у готовом новцу или триста у сигурној валози, а подузимањима: дрва, вина, фуражи и све остале хране по стотина наполеона у готовом новцу или стотина и педесет у сигурној валози.

Истовјетни контрати за издржавање објуге батерија и коња Стојеће артиљерије давати ће се у Никшићу на Мали Госпођин-дан, 8 септембра тек. год., а за издржавање: Дворске страже, Војничке школе, I баталиона и Музике на Цетињу (у команди I баталиона) у неђељу, 12 истога мјесеца.

Лицијација ће се вршити при дотичним командама у означене дане, почевши од 8 сахата изјутра па до часа, којег ће изасланик одредити за сваки засебни никанат; а на два дана раније у свакој од поменутих команда моћи ће се видјети узори и каквоћа појединих артикала, као год и козгратски услови са одговарајућим обавезама.

Цетиње, 11. Августа 1904 год.

Рег. Број 2809.

Адм. одј. Бр. 899—I. 1904—IV—9

Из Административног одјељења Министарства Војног.

1—3

ОБЈАВА.

У уторник, 14. Септембра тек. год., даваће се у овдашњем војном

стану на јавну продају стара војничка одјећа и обућа, која није више војсци за употребу; те се са овим ставља до знања свакоме, ко би желио исту купити, да се реченог дана пријави у команду I-ог баталиона изасланику административног одјељења Министарства Војног, који ће са том продајом руководити.

Лицијанти дужни су за купљену робу положити најмање трећину од укупне суме у готовом новцу а за остатак гарантовати са сигурном валогом или јемцима.

Продаваће се посебно одјећа, а посебно сбућа, или пак обоје заједно по жељи сигурнога купца, који највећу цијену понуди; а по увиђавности самога изасланика може се једна иста врста робе подијелити међу више купца.

Цетиње, 11 Августа 1904. г.

Рег. Број 2809.

Адм. одј. Бр. 899—П. 1904—IV—9

Из Административног одјељења Министарства Војног.

1—3

О Г Л А С.

Министарство Финансија овим износи на јавну продају дољименовану непокретну државну имовину, која се налази на Ријеци Црнојевића:

- 1) једну кућу са седам витлова млина;
- 2) једну кућу, која се налази у близини млина;
- 3) једну теву и
- 4) око шест рила земље са воћем и осталим дрвећем, које овој земљи припада.

Од ове гореименоване имовине два су дијела својина Министарства Финансија, а један дио браће Матиновића. Ко би желио купити ову имовину, која припада Министарству Финансија, нека се обрати ради подробијага обавјештења о истој и ради погодбе канцеларији Министарства Финансија на Цетињу.

Бр. 868.

На Цетињу, 28 маја 1904 год.

Из канц. Министарства Финансија.

1—6

О Г Л А С.

Књ. Министарство Финансија износи на продају двије државне куће, које се налазе у овој вароши, и то:

Кућу, која је купљена у г. командира Гатала, налазећу се у официрској улици под бр. 7 код општинског парка, и

Кућу купљену у г. Филипа Ковачевића, која се налази у улици Баја Пивљанина под бр. 16.

Ко би желио купити једну или обадвије ове куће, нека се пријави потписатој канцеларији, гдје ће добити извјешће о цијенама и условима.

Број 1323.

Цетиње, 20 августа 1904 г.

Из канцеларије

Књ. МИНИСТАРСТВА ФИНАНСИЈА.

1—4

Приватне објаве.

Поштанске марке

употребљене купујем на најбоље цијене. Изволите назначити количину и цијену на J. Heinzl, Budapest, I. Mészáros u. 19.

Heinzl

Р. 20.

Бр. 43.

6—11

НАЗНАЊЕ.

Дајем под кирију кућу двокатну са 5 соба, кафану велику на бошкучу, са добрим потпуним намјештајем и билијаром. Цијена јетина; ко би узео, нека ми се пријави ради погодбе.

Никшић, 30 јула 1904.

Митар Никовић.

Р. 37

Бр. 77

2—2

О Г Л А С.

28 маја ове год., дошло је у ову Царинарницу 6 кашетица пића, фирмета. Марка F. B. Број 150341—6 на име г. Марка Гвозденовића овдашњег, који је више пута молио ову Управу, да се са откупом дочека док се с кућом, која му је пиће со слала нешто споразумије. Најпошле кад се наредило Гвозденовићу, да пиће откупи, јер се више чекати неће — одговорио је: Да га неће откупљивати. — Ушљед чега, позива се са овим власник реченог пића да се у року од данас за 30 дана пријави потписатој Управи, да пиће откупи и прими, јер послје овог рока пиће ће се јавно продати и намирити увозна царина и сувише они и други трошкови — а са остатком новца, што би претекло, поступиће се према Закону, и најпослије власник губи свако право — даљег потраживања.

Д. Број 286.

Цетиње, 13 августа 1904 г.

Управа Царинарнице.

Р. 141

Бр. 81

2—2

О Г Л А С.

Друштво „The Mutual“ добило је од Књ. Министарства Финансија шљедећи акт:

Књ. Цр. МИНИСТАРСТВО ФИНАНСИЈА

Цетиње, 11 августа 1904 г.

Број 1289.

Господину Д-р Мартинолићу,

представнику друштва „The Mutual“

Тријест.

Ушљед Ваше изјаве од 10/23 августа о. г., то јест, да ће друштво „The Mutual“ за осигуравање живота удесити свој рад у Црној Гори према роковима закона од 27 маја 1904 г.; то се овим реченом друштву дозвољава, да у овом међувремену и даље слободно ради као и до сада.

Министар Финансија,

Л. Мијушковић.

Друштву „The Mutual“ је част ставити ово до знања особама, које су се код њега осигурале, ради њихове мирноће и даљег равнања.

Друштвени је повјереник и даље за Црну Гору госп. инспектор Ђ. Бурага.

Р. 119

Бр. 82

2—3

М О Л И М

своје дужнике, да ми исплате дуг до 15. септембра ове године; иначе биће тужени преко судова.

Никшић, 16. августа 1904.

С поштовањем,

Митар Никовић.

Р. 25

Бр. 85

1—1

БЛАГОДАРНОСТ.

Приликом смрти и погребна намер доброд и незаборављеног оца, односно брата, стрица и брата

ИВА А. ДАПЧЕВИЋА,

који се послје дужег боловања пресели у вјечност 7. овога мјесеца, у 85 години свога примјернога живота; неможемо пропустити, а да овом приликом не изјавимо нашу срдачну благодарност браћи и пријатељима: Љуботињанима, Цекиљанима, Црмичанима и Конацијанима, који у великом броју присуствовали, те покојника осплакали и до вјечне куће попраћивше.

Хвала г. г. мјеснијем свештеницима као цекиљском и конацком, који чиниостворили и покојника хришћански опјаше. Средчвез и велика хвала свештенику, који се с незаборављеним покојником дарљивим ријечима опрости.

Особита хвала Друштву Љуботињске Читаонице, које укупно дођа, и на сагртавом одру покојника изјавио положи.

Хвала и онима, који покојника за вријеме болести похвалише.

Још један пут хвала свима, који нам се ма којим начином, овом приликом саученици показаше.

Љуботињ, 8 авг. 1904.

С особитом захвалношћу

Ожалошћени:

Никола Дапчевић, свештеник у име цијеле породице.

Р. 152

Бр. 86

1—1